

fuzinar

Leto XXXVI

Ravne na Koroškem, februar 1999

št. 2

Tehniški spomeniki - del naše kulturne dediščine

Pred več kot sto leti je etnolog Matija Murko zapisal: "Majhni narodi se branijo najboljše s tem, da se svoje individualnosti kar najboljše zavedo."

Velik del stvaritev, ki opredeljujejo naš narod, hranijo muzeji, saj je to dediščina nas in tudi naših potomcev. V Sloveniji je poleg splošnih tudi več specialnih muzejev; med njimi jih več kot deset hrani tudi tehniško dediščino.

Tehniški muzej Slovenije (z osrednjimi zbirkami v Bistri in z dislociranimi zbirkami v Škofji Loki, Bogenšperku in Bohinjski Bistrici) je leta 1951 ustanovila vlada LRS z nalogo, da raziskuje, zbira in posreduje javnosti dosežke predelovalne in pridelovalne tehnike na Slovenskem. V uredbi o njegovi ustanovitvi je tudi pisalo: "Vsekakor naj podjetja ne uničujejo starih strojev in naprav in naj jih ne prodajo kot staro kovino, preden niso obvestila Tehniškega muzeja Slovenije o demontiranju naprav in preden TMS ni pristal na to, da se pretopijo."

Poleg osrednjega tehničnega muzeja so v sedemdesetih letih začeli sami ohranjati lastno dediščino tudi v mnogih podjetjih. Kot pravi mag. Tadej Brate z Zavoda RS za varstvo

naravne in kulturne dediščine, je to bilo in je še predvsem delo posameznikov, brez sodelovanja muzejskih ali spomeniškovarstvenih služb - tako ohranjeni stroji so bili zaradi pomanjkljivega znanja o konzervatorstvu in neprimernih postavitev izpostavljeni počasnemu, a vztrajnemu propadanju. "Dediščina naj najde prostor tam, kamor sodi - v muzeju!"

naključno izbrano za osrednjo temo tokratne številke, saj se vsebinsko povsem pokriva tudi z mesecem kulture (ta segment pač predstavlja bolj t. i. materialno kulturo), pa lahko priredimo besede mag. Brateta, namenjene snovalcem muzeja v Rudniku Mežica.

"Glede na tradicijo in tehniško zanimivost proizvodnje se varovanje tehniške dediščine vsiljuje kar

Stara kovačnica je zdaj še muzejsko neprebujena Trnuljčica.

Pri vrednotenju tehniške dediščine je treba upoštevati naslednja merila: izjemnost (glede na pogostost pojava, njegovo razsežnost), tipičnost (značilnost), kompleksnost pojavov, kulturni vidik (pričevalnost, slikovitost, krajinski vidik).

Če se omejimo le na tehniško dediščino v železarstvu, potem nam pregled muzejev, ki hranijo tehniško dediščino, pove, da so takšni muzeji v železarni na Jesenicah (zasnoval ga je naš rojak Avgust Kuhar), v Kropi, Železnikih, na Ravnah in v Celju (kjer hranijo eksponate iz štorske železarne).

Za okvir razmišljanju o varovanju in predstavljanju tehniške dediščine ravenškega železarstva, ki ni povsem

samo po sebi. Izdelati je treba program, ki mora biti usklajen tudi z lokalnimi interesi in interesi spomeniške službe. Vsebovati mora tudi turistični vidik trženja tehniške dediščine, lokalni dejavniki pa se morajo odločiti, kaj pravzaprav pričakujejo od zavarovane dediščine in v kakšni obliki in obsegu jo bodo varovali. Praksa v tujini je pokazala, da so male muzejske zbirke v odročnih krajih praviloma prepuščene životarjenju, včasih tudi propadu. Varovanje velikih kompleksov s koncentracijo dediščine na enem prostoru naj bi obiskovalca 'zaposlovalo' vsaj en dan, če je mogoče, pa tudi več dni."

A. Č.

VAROVANJE IN PREDSTAVLJANJE TEHNIŠKE DEDIŠČINE

Železarski muzej na Ravnah - zdaj bližje uresničitvi?

Leta 1995 smo na Ravnah slovesno obeležili 375-letnico jelkarstva. Za uradni začetek železarstva v Mežiški dolini in za ustanovitveno leto železarstva na Ravnah namreč velja leto 1620. Takrat se je Melhior Putz, rudarski špekulant in fužinar iz Laboške doline, naselil v Črni, kamor je dal prenesti tudi koncesijo za dve talilni peči.

V Koroškem muzeju na Ravnah imajo tudi bogato železarsko zbirko, v kateri je prikazan razvoj te gospodarske panoge v Mežiški dolini. Zdaj pa razmišljajo tudi o tem, da bi pripravili projekt zaščite in prezentacije ravenske železarske dediščine.

TEHNIŠKI SPOMENIKI V ŽELEZARNI

Verjetno le malo zaposlenih ve, da so tudi na območju železarne nepremični kulturni in zgodovinski spomeniki. Po občinskem odloku iz leta 1994 (Medobčinski uradni vestnik 11/1994) sodita med tehniške spomenike tudi stara kovačnica in objekt "perzonal".

V Odloku so lega, opis, ovrednotenje spomenikov ter režim njunega varstva opisani takole:

"Na vzhodnem delu ravenskega železarskega kompleksa sta se ohranila dva značilna objekta: stara kovačnica in stanovanjski objekt "perzonal". Objekta sta zidana z opeko. V kovačnici se je ohranilo delovno orodje iz časa nastajanja železarske proizvodnje. Stanovanjski objekt - perzonal je ohranil prvotno podobo iz časa, ko so v njem stanovali delavci tovarne.

Kovačnica in "perzonal" sta neločljivo povezana z razvojem železarstva na Koroškem. Značilna

arhitektura, ohranjena delovna orodja in naprave uvrščajo oba objekta v seznam naše tehniške dediščine.

Oba objekta varujemo v njuni masi in značilni zunanosti. V kovačnici je treba zavarovati vse elemente, ki prezentirajo nekdanjo železarsko dejavnost."

Odlok je objektoma določil spomeniško in turistično funkcijo.

ZA UDEJANJANJE IDEJ TUDI DENAR IZ ES?

Kot je povedala mag. Karla Oder, direktorica Koroškega muzeja Ravne, so prvi pogovori o ureditvi morebitnega železarskega muzeja med muzejskimi delavci in vodilnimi ljudmi železarne stekli že leta 1996, a so nato zamrli. Konec lanskega leta so ideje zopet obudili in z njimi načeloma soglašali.

"Idejni predlogi za projekt zaščite in prezentacije železarske dediščine (gre za del železarne, ki obsega staro krčilnico in perzonal, vmes pa je stari laboratorij) so že pripravljeni. Zgradbam je namreč treba dodati primerno vsebino: v stari krčilnici bi lahko stali pudlovka, vodno kladivo,

V nekdanjem perzonalu (kolikor je znano, je bil zgrajen pred letom 1875) danes domujejo: postaja prve pomoči, Vogard in oba sindikata, v njem pa je tudi zbiralnica umazane obleke za Pralnico Ravne.

žerjav ipd. Projekt je treba dopolniti še s finančnimi in terminskimi podatki."

V muzeju se nadejajo, da bo polovico potrebnega denarja prispevala ES v okviru projekta Rafael (prijava je že oddana), preostanek pa lokalna skupnost (občina - tudi prek javnih del in železarske družbe).

MUZEJSKI TURIZEM PO DOMAČIH IN TUJIH ZGLEDIH

Zunanji strokovni sodelavec pri tem projektu je mag. Tadej Brate z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine pri Ministrstvu za kulturo RS, ki je strokovnjak za varstvo tehniške dediščine in čigar izjemno zanimivo predavanje z diapozitivi smo imeli možnost poslušati lanskega novembra na Ravnah. Sicer pa je ta poznavalec zgodovine tehnike in industrijske arheologije pomagal tudi pri postavitvi jamskega rudarskega muzeja v Mežici.

Mag. Brate opozarja, da le redkokdo vidi v starih ostalinah del kulture. Zgodovina tehnike pa je del človeške zgodovine, vendar ji namenimo premalo pozornosti. Vemo, na primer, za vsak grad ali cerkvico, ne vemo pa, kjer so bili po naših vaseh plavži in kovačnice. "Samo lastniki dediščine (naprave, zgradbe, objekti ipd.) jo lahko najbolj kakovostno varujejo," je prepričan Tadej Brate, ki je ravenske eksponate

Bodo zdaj še neme priče preteklosti kmalu spregovorile o železarskih koreninah Korošcev?

ocenil kot "lepe stvari, rahlo zanemarjene sicer, ampak so".

V prostorskih načrtih občine je predvideno, naj bi ograjo, ki obdaja železarno, prestavili - zunaj nje naj bi bil načrtovani železarski muzej, kamor bi preselili železarsko zbirko z gradu, ki bo po prenovi tudi spremenil svojo podobo, vanjo pa se veliki tehniški spomeniki naj ne bi najbolje vklapljali.

Načrtov za prihodnja leta je torej dovolj. Čeprav se zdijo danes morda težko uresničljivi, pa primeri

doma (Kropa - žebljarska delavnica, Idrija - Antonijev rov) in po svetu (npr. Black Country Museum) kažejo, da takšni muzeji lahko zaživijo, zaradi njih se razvija turizem, kraju in ljudem pa prinašajo zaslužek. Potrebna je seveda pripravljenost vseh vključenih, po Bratetovih besedah pa se obnese predvsem "metoda malih korakov". Ki pa lahko dolgoročno pripelje do sodobnega muzeja o zgodovini železarstva na Koroškem.

Andreja Čibron-Kodrin

**Načrtovani
muzejski
kompleks
naj bi
vključeval
tudi
poslopje,
v katerem
je nekdaj
deloval
kemijski
laboratorij.**

POMEMBNA NALOŽBA V NOŽIH RAVNE

VAKUUMSKA PEČ - posodobitev toplotne obdelave

Uvod

V zadnjih letih je razvoj vakuumske tehnologije v službi toplotne obdelave naredil velik tehnološki preskok. Proizvajalci vakuumskih peči so znali najti kompromis med metalurškimi in fizikalnimi procesi, ki se odvijajo pri toplotni obdelavi. Zlasti jim je uspelo uskladiti časovno-temperaturna zaporedja, ki dajejo toplotni obdelavi nove značilne kakovostne, ekonomske in okoljevarstvene dimenzije.

Tudi v Nožih Ravne, kjer imamo lastno toplotno obdelavo in izdelujemo strojne nože ter razna orodja, moramo iti v korak z razvojem materialov ter z razvojem mehanskih in toplotnih obdelav. Ker je potrebno veliko smelosti pri odločitvi za nakup take peči (zaradi ekonomske plati, saj so vložena velika sredstva), je zato še večja odgovornost pri izbiri peči in presoji, ali bo peč nudila optimalno možnost zahtevanih toplotnih obdelav. V Nožih Ravne smo se zato odločili, da v svoj proizvodni proces vključimo vakuumsko enokomorno horizontalno peč nemškega proizvajalca Schmetz, ki s svojim inovativnim sistemom ohlajanja *2R* in z dualnim sistemom ogrevanja "FUTUR" omogoča odpravo sprememb oblike in dimenzij do, za uporabnika toplotno obdelanih obdelovancev, zanemarljivo majhnih vrednosti.

Predstavitev peči

IU 375/3F 90x75x200 *2R*--FUTUR

Osnovni tehnični podatki

Dimenzije vroče komore Š x V x D: 900 x 750 x 2000 mm.
Največja dovoljena teža vložka: 800 kg neto.
Način ogrevanja: električno z grafitnimi grelci, nameščenimi po obodu vroče celice.
Inštalirana moč: P max. = 420 KVA.
Delovna temperatura: do 1350°C.
Izenačenost temperature: +/- 5°C.

Način hlajenja:

- v vakuumu,
- v nevtralnem plinu,
- hitro hlajenje v nevtralnem plinu s pomočjo turbo-ventilatorja.

Hladilni plin: N₂, s stopnjo čistosti 99,999 odst.

Vodenje in kontrola: elektronski, komandno-kontrolni in registrirni sistem.

Konstrukcija peči

Ohišje je izdelano iz kotlovske pločevine z dvojno steno. Med stenama kroži hladilna voda, ki ohranja temperaturo zunanje stene v hladnem stanju, kar pomeni, da peč ne obremenjuje okolja s sevanjem ali prestopom temperature v delovni prostor in okolje.

Hladilni sistem je zaprti sistem s pretočnima prekatoma in s hladilnim stolpom. Vroča celica oziroma zalagalni prostor je narejen iz posebnih grafitnih vlaknatih plošč.

Grelni elementi iz grafita so razvrščeni po obodu zalagalnega prostora.

Ogrevanje

Ogrevanje poteka do temperature 750°C s konvekcijo, naprej do temperature austenitizacije pa s sevanjem. Ta način ogrevanja omogoča razmeroma hitro in dobro izenačujoče ogrevanje roba ter jedra tudi velikih izdelkov, kar opravičuje tudi ekonomski vidik naložbe.

Zaradi enakomernega ogrevanja jedra in roba ogrevanca ni nevarnosti spremembe oblike. Zato tudi ni možna njegova porušitev zaradi notranjih napetosti, ki so posledica neenakomernih temperatur skozi presek.

Ohlajanje

Ohlajanje poteka v toku čistega dušika (99,999 odst.). Vpihovanje dušika je izmenično iz stropa in z dna. Amplitudo menjavanja vpihovanja je možno poljubno uravnavati od 0 do 99 sekund. Maksimalni tlak vpihovanja dušika je 6 barov absolutno. Ohlajanje je možno neposredno od temperature austenitizacije do 50°C ali izotermalno. Zaradi izmeničnega preprihovanja šarže z dušikom ob kaljenju, seveda ob pravilni izbiri trajanja posamezne amplitude, se šarže enakomerno ohlajajo, zato so deformacije minimalne. To daje sodobni vakuumski tehnologiji veliko prednost, saj so prihranki pri nadaljnji mehanski obdelavi kar precejšnji.

Možnosti toplotnih obdelav in prednosti

Vakuumska horizontalna peč SCHMETZ IU 375/3 F *2R*--FUTUR omogoča:

- vse vrste žarjenja,
- normalizacijo,
- kaljenje,
- popuščanje,
- spajkanje,
- trdo lotanje s hkratnim kaljenjem.

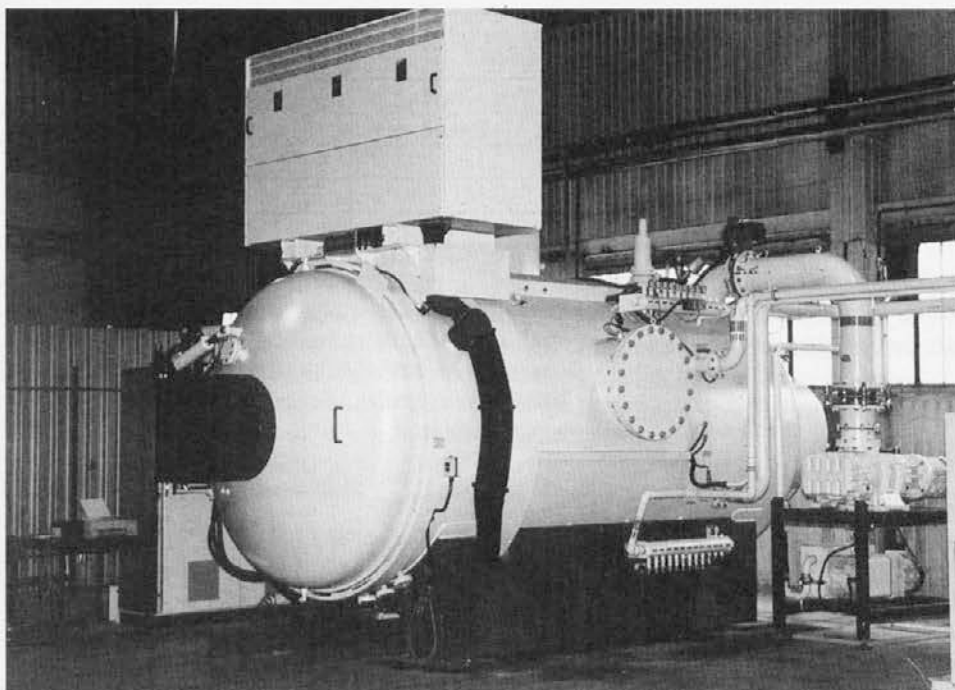
Prednosti:

- ni razogljčenja,
- po toplotni obdelavi je površina kovinsko čista,
- zaradi procesnega krmiljenja ogrevanja in ohlajanja so deformacije, spremembe oblik in dimenzij zanemarljivo majhne,
- dodatki za nadaljnjo mehansko obdelavo so lahko minimalni.

Jekla, ki jih lahko kalimo v vakuumu:

- hitroreznna jekla,
- močno legirana orodna jekla za delo v hladnem in vročem, kaljiva v olju ali na zraku,
- martenzitna nerjavna jekla,
- srednje legirana orodna jekla, kaljiva v olju in na zraku.

**Vakuumska
peč
SCHMETZ
IU 375/3F
2R -- FUTUR**

Izboljšanje kakovosti in ekonomike toplotne obdelave orodij v vakuumskih pečeh

Vakuumske peči stare generacije z enosmernim pretokom dušika pri ohlajanju ne morejo zagotavljati takšnih deformacij kakovosti, ki bi bile manjše od dodatka za mehansko obdelavo po toplotni obdelavi, zato so težave pri ravnanju orodja po toplotni obdelavi v teh pečeh. Ravnanje je sicer z vidika kakovosti in ekonomike neugoden postopek, ki pa je tako pri klasičnih postopkih kot pri postopkih toplotne obdelave v vakuumskih pečeh z enosmernim pretokom skoraj obvezno. Če se želimo izogniti ravnanju, moramo pustiti izredno velik dodatek za mehansko obdelavo z odvzemanjem, kar pa bistveno podraži izdelek. Proizvajalci so zato razvili peč, kjer ohlajanje poteka s pretakanjem plina: hladilni plin prihaja izmenično od stropa navzdol in od dna proti stropu ter struji skozi šaržo. Sprememba smeri hladilnega plina je odvisna od časa in je več ali manj izkustvena komponenta, ki daje kakovost.

Zaradi spremembe smeri plina *2R* je mnogo boljša porazdelitev temperature znotraj šarže in znotraj obdelovanca. Razlike temperatur so tako izredno majhne, majhne so strukturne razlike in temu primerno majhne, če ne že neznatne, so deformacije in dimenzijske spremembe v obdelovancih. Če pa upoštevamo, da lahko z zadržanim ohlajanjem še dodatno zmanjšamo deformacije in dimenzijske spremembe, je investicija zaradi kakovosti peči povsem upravičena.

Vakuumska toplotna obdelava še vedno velja za drago in ekskluzivno. To prepričanje je posledica visokih investicijskih stroškov za nabavo in postavitev vakuumskih peči, poleg tega so časi toplotnih obdelav sorazmerno dolgi, ker v čistih vakuumskih pečeh ogrevanje poteka izključno s sevanjem, ki pa je pri nižjih temperaturah zelo neučinkovito. Zato pa je konvekcijski prenos toplote pri nižjih temperaturah veliko bolj učinkovit. Rešitev je združitev obeh fizikalnih komponent prenosa toplote, ki se

zaradi naraščanja temperature dopolnjujeta. Konvekcija je učinkovita od sobne temperature do 750° C, nad to temperaturo pa ne več, ker je sevanje že v polnem razmahu. Prav to dopolnjevanje fizikalnih komponent v intervalih slabih izkoristkov omogoči zaradi skrajšanja časa ogrevanja ekonomske učinke, saj med prisilno konvekcijo poteka zelo dober prenos toplote na obdelovance. Ne le, da je skrajšan čas ogrevanja od ene do druge stopnje ogrevanja, temveč se lahko posamezne stopnje predgrevanja ukinejo, saj stojne točke v posameznih stopnjah pomenijo porabo časa in energije, oboje pa stroške. Operater peči lahko krmili peč tako, da poteka ogrevanje zvezno do temperature austenitizacije, a je kljub temu temperaturna razlika med jedrom in robom minimalna. S tovrstnimi posegi se potrjuje ekonomski vidik naložbe, ki ga spremljata kakovostni in tehnološki preskok.

Povzetek

Ob tehnoloških prednostih, ki jih nudi vakuumška toplotna obdelava v vakuumski peči nove generacije z dualnim principom ogrevanja (konvekcija - sevanje) in menjajočim se pretokom plina skozi šaržo, je treba omeniti še njene ekonomske prednosti.

Pri kalilnem procesu z enkratnim popuščanjem znaša prihranek časa približno 30 odst.

Bistvena prednost vakuumskih peči nove generacije pa je še boljše temperaturno ravnanje pri segrevanju šarže. Boljša razporeditev toplote znotraj šarže in izmenično ohlajanje odločilno prispevata k zmanjšanju deformacij pri kaljenju.

Roman Pori, inž.
Egidij Hudrap, dipl. inž.

LITERATURA

- P. Listemann: Gestuftes Abkühlen zum Härten und isothermes Umwandeln im Bainitbereich zur verzugsarmen Wärmebehandlung in Vakuumanlagen.

- R. Kurp, et. al., Qualitätsverbesserung durch Wärmebehandlung von Werkzeugen in Vakuumanlagen.

Oskrba z energijo v decembru 1998

DRUŽBA	PLAN PORABE (Sm ³)	PORABA (Sm ³)	INDEKS (%)
ENERGETIKA Ravne, d. o. o.	1.882.460	2.098.427	111,5
SŽ - METAL Ravne, d. o. o.	2.241.400	2.154.726	96,1
SŽ - STO, d. o. o.	72.800	88.134	121,1
ARMATURE MUTA Ravne, d. o. o.	38.100	50.943	133,7
SKUPAJ	4.234.760	4.392.230	103,7

Dobava primarnih energentov in oskrba porabnikov s sekundarnimi energenti sta bili v decembru nemoteni.

Podatki o načrtovani in dejanski porabi zemeljskega plina so prikazani v tabeli.

V decembru je bila poraba zemeljskega plina 3,7 odst. večja od načrtovane količine.

Od družb Železarne Ravne smo zbrali 52,5 m³ odpadnih emulzij; od zunanjih dobaviteljev pa jih tokrat nismo dobili.

Poleg tega smo skupno zbrali še 16,6 m³ odpadnega olja, in sicer: 1,2 m³ od družb železarne, 0,2 m³ od zunanjih dobaviteljev in 15,2 m³ s cepljenjem emulzij. Sežgali smo 86 m³ odpadnih olj.

Proizvodna problematika

■ Opravili smo redni servis vijačnega kompresorja Atlas Copco, tip GA 90 VSD.

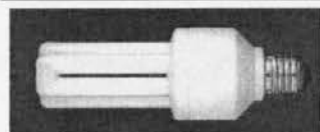
■ Popravili smo več plinskih kaminov za LTU, v jeklini II. in

srednji livarni pa smo priklopili več novih kaminov.

Druga večja dela

■ Demontirali smo batni kompresor Atlas Copco, tip ER 9 v kompresorski postaji pri Valjarni in izvedli gradbena dela za temelje ter začeli montažo novega vijačnega kompresorja Atlas Copco, tip GA 250.

Miran Fužir, dipl. inž.

“Tako malo denarja, pa toliko svetlobe”

Agencija za učinkovito rabo energije RS je januarja in februarja skupaj s podjetjem Korona plus, d. o. o. iz Ljubljane pripravila vsedrjavno akcijo “Spodbujanje ukrepov učinkovite rabe energije v gospodinjstvih - uporaba energijsko učinkovitih žarnic”.

Organizatorji akcije predvidevajo, da so prek medijev, zgibanke, poštne razglednice z motivom varčne žarnice, pa tudi osebno (na demonstracijskih točkah predvsem v trgovinah Elektrotehne in Elektronabave so promotorji delili zloženke; vsakdo, ki je poslušal njihovo razlago, je dobil varčno žarnico brezplačno; sodelovali so tudi energetski svetovalci) o prednostih varčnih žarnic informirali nekaj 100.000 prebivalcev Slovenije.

Prihranki doma ...

Potrošniki ugovarjajo, da je cena varčne žarnice deset do petnajstkrat višja od cene navadne žarnice. Kratkoročno je to seveda res! Vendar se investicija pri zamenjavi stovatne klasične žarnice s t. i. svetilko ob nekajurni dnevni porabi povrne že v enem letu. Z draženjem električne energije pa se ta doba še skrajšuje. Varčna žarnica ima namreč kar petkrat manjšo porabo električne energije kot navadna žarnica. Tako sveti 20-vatna varčna žarnica s svetilnostjo stovatne običajne. Navadne žarnice namreč več kot 80 odst. sprejete električne energije pretvorijo v toploto. Prednost varčne žarnice je tudi njena življenjska doba, ki je kar 8- do 12-krat daljša od trajanja navadne žarnice (le-ta gori približno 1.000 ur).

... in v narodnem gospodarstvu

AKCIJA VARČNA ŽARNICA

V Sloveniji je več kot 680.000 gospodinjstev. Če bi vsako od njih zamenjalo eno samo navadno stovatno žarnico z varčno sijalko z močjo 20 W (in bi te seveda gorele), bi prihranili približno toliko električne energije, kot jo zagotavlja hidroelektrarna Mariborski otok.

ŠE NEKAJ DOKAZOV

Če bomo zamenjali stovatno klasično žarnico z 20-vatno varčno, ki bo vsak dan gorela 6 ur, bomo v petih letih prihranili 13.000 SIT. V tem obdobju bomo potrebovali 2 žarnici.

Če bomo zamenjali 60-vatno klasično žarnico z 11-vatno varčno, ki bo gorela 12 ur dnevno, bomo v 10 letih prihranili več kot 32.400 SIT, v tem času pa bomo zamenjali 5 sijalk.

Če sijalka gori npr. 3 ure na dan, lahko pričakujemo, da jo bo treba zamenjati šele po devetih letih.

POZORNOST OB NAKUPU

Varčne žarnice lahko privijemo v (skoraj) vsako svetilko, ker imajo standardni navoj.

Življenjska doba žarnice je odvisna tudi od pogostosti prižigavanja - varčne žarnice naj gorijo nepretrgoma vsaj 2 uri.

Žarnic, ki zasvetijo s časovno zakasnitvijo, ne uporabljamo tam, kjer jih moramo pogosto vklopiti in izklopiti. Za svetilko na zunanosti hiše poiščimo tak tip žarnice, ki ni občutljiv na nizke temperature.

Pri nakupu sijalke bodimo pozorni tudi na barvo svetlobe, ki jo ta oddaja (nekateri žarnice drugače osvetljujejo rdeče predmete).

Iz predstavitenega gradiva Korone plus, d. o. o., priredba A. Č.

KULTURNA KRONIKA ZA JANUAR

● Na tretjem koncertu v okviru glasbenega abonmaja 1998/99 je 16. 1. v ravnem Glasbenem domu nastopil Ugrin - Grašič kvintet. Glasbeniki (Petar Ugrin - trobenta, Primož Grašič - kitara, Blaž Jurjevčič - klavir, Aleš Avbelj - bas in Ratko Divjak - bobni) so zaigrali enajst skladb.

● 27. kulturna srečanja so bila 16. in 17. 1. v postojanki PD Prevalje na Uršlji gori. V soboto so peli Vresovci, v nedeljo Črnjanski pobi, obudili pa so tudi spomine na delo dr. Franca Sušnika.

● Arhitektumi muzej Ljubljana in Koroški muzej Ravne na Koroškem sta v prostorih Jakopičeve galerije v Ljubljani pripravila razstavo Forma viva - Ravne na Koroškem 1964 - 1989. Odprla jo je županja občine Ravne na Koroškem Ivana Klančnik, o skulpturah (njihove fotografije so bile na ogled od 19. do 31. 1.) sta spregovorila dr. Peter Krečič, ravnatelj Arhitekturnega muzeja, in Marko Košan, kustos Koroškega muzeja.

**Vetrnica Milene Braniselj
stoji pred OŠ Prežihovega
Voranca na Ravnah.**

● Druga predstava iz programa lutkovnega abonmaja v sezoni 1998/99 je bila 30. 1. V Kulturnem domu na Ravnah je gostovalo Lutkovno gledališče Jesenice z igrico Nika Kurenta Roparski vitez Jaromir.

A. Č.

NOVE KNJIGE V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI DR. FRANCA SUŠNIKA

- Abrahamova veselja : 50 jih imam - pa kaj ?. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1998
 Adobe Photoshop. - Ljubljana : Pasadena, 1998
 Barilla, J.: Čudež oljčnega olja : kako biser Sredozemlja varuje pred artritisom, koronarno boleznijo in rakom na dojki. - Ljubljana : Aurea Press, 1998
 Bass, E.: Pogum za okrevanje : priročnik za ženske, ki so preživele spolno zlorabo v otroštvu. - Ljubljana : Visoka šola za socialno delo, 1998
 Belak, J.: Razvoj podjetja in razvojni management : posebnosti malih in srednje velikih podjetij. - Gubno : MER Evrocenter, 1998
 Bieber, U.: Slikanje na svilo z uspehom. - Ljubljana : Prometej Art & Hobby, 1998
 Černetič, M.: Poglavlja iz sociologije organizacij. - Kranj : Moderna organizacija, 1997
 De Angelis, B.: Misli o ljubezni. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1998
 Deida, D.: Razkrita moška narava : ženski vodnik za razumevanje moških. - Tržič : Učila, 1998
 Deleuze, G.: Logika smisla. - Ljubljana : Krtina, 1998
 Hermesen, J.: Konji in konjeniški šport. - Ljubljana : Prešernova družba, 1998
 Hluszyk, H.: Slovar ekologije. - Ljubljana : DZS, 1998
 Jurak, G.: Morski konjiček : priročnik za učenje plavanja. - Ljubljana : Zavod za šport Slovenije, 1998
 Kalila in Dimna : knjiga modrosti. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1998
 Kapš, P.: Med in zdravje. - Novo mesto : Erro, 1998
 Kelley, K.: Britanska kraljevska družina. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1998
 Kerševan, R.: Gledam modro, vidim plavo : tisoč novih misli. - 2. izd. - Nova Gorica : Odlična hiša, 1998
 Kotler, P.: Marketing management - trženjsko upravljanje : analiza, načrtovanje, izvajanje in nadzor. - 2. popravljena izd. - Ljubljana : Slovenska knjiga, 1998
 Kozinc, Ž.: Pot k očetu : po sledih Nejca Zaplotnika na Himalajo. - Ljubljana : Kmečki glas, 1998
 Leboutillier, M.: Dobro je reči tudi "ne". - Kranj : Ganeš, 1998
 Macdonald, K.: Kako meditirati : praktični vodnik skozi budistične meditacije. - Ljubljana : Trias WTC, 1998
 Menden, E.: Prehrana za vitkost : po lastni poti do zaželene teže. - Ljubljana : DZS, 1998
 Oberbeil, K.: Zdravilna moč sadja in zelenjave : učinkovita uporaba zdravilnih lastnosti hrane. - Ljubljana : Prešernova družba, 1998
 Pečjak, V.: Psihologija tretjega življenjskega obdobja. - Bled : samozal., 1998
 Petauer, T.: Mali leksikon botanike. - Ljubljana : Tehniška založba Slovenije, 1998
 Prtenjak, M.: Visual Basic za aplikacije. - Izola : Desk, 1998
 Rees, N.: Veliki sodobni bonton. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1998
 Reid, L.: Kitajski horoskop. 12 knjig. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1998
 Ryan, J. A.: Vse, kar mi je podaril oče : poklon očetovstvu. - Tržič : Učila, 1998
 Sivec, I.: Vsi najboljši muzikanti. - Mengeš : ICO, 1998
 Smothermon, R.: Z razsvetljenjem do življenja. - Kranj : Ganeš, 1998
 Srednjeveška mesta. - Ljubljana : Ministrstvo za kulturo, Uprava RS za kulturno dediščino, 1998
 Sršen, T.: 111 najboljših gostiln in restavracij v Sloveniji. - Ljubljana : Korotan, 1998
 Stritar, U.: Z otroki v gore : družinski izleti. - Ljubljana : Sidarta, 1998
 Townsend, R.: Bogastvo učenja : umetnost ljubezni do učenja. - Ljubljana : Lisac & Lisac, 1998
 Trojnar, F.: Vizija uspeha : pet ekoloških zakonov uspeha. - Trojna Consulting, 1998
 Web, M.: Prva pomoč. - Ljubljana : DZS, 1998
 Weil, A.: Spontano zdravljenje : povečajmo naravno obrambno sposobnost telesa. - Ljubljana : DZS, 1998
 Woodham, A.: Enciklopedija komplementarne medicine. - Ljubljana : DZS, 1998
 Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ). - Ljubljana : Uradni list RS, 1998
 Izbor: Darja Molnar

ŠPORT

ODBOJKA Branilci naslova državnega prvaka, odbojkarji Fužinarja GOK IGM, so brez težav dobili uvodne tri tekme drugega dela prvenstva. Brez izgubljenega niza so premagali Žužemberk, Krko iz Novega mesta ter ELVO Bled. Zlasti pomembna je bila gladka zmaga proti jesenskim prvakom Blejcem v Radovljici, saj so ravenski odbojkarji tako po 11. kolu prevzeli vodstvo na lestvici. V 13. in 14. kolu so odbojkarji Fužinarja igrali še dve tekmi, doma s Stavbarjem IGM ter v gosteh proti Salonitu Anahovo. 20. februarja pa se bodo na Ravnah pomerili s Pomgramom iz Murske Sobote.

Medtem ko Vuženičani in Prevaljčanke v drugi ligi še naprej nizajo poraze in so oboji trdno na zadnjih mestih, pa v tretjih ligah zmagujejo odbojkarji druge ekipe Fužinarja in odbojkarice Mežice. Oboji so blizu osvojitvi naslova prvaka.

ALPSKO SMUČANJE Deklaci SK Vuženica so 5. in 6. januarja izpeljali na Kopah dve tekmi za prvenstvo vzhodne regije Slovenije za dečke in deklice. Nastopilo je 100 tekmovalcev in tekmovalk. Poglejmo uvrstitve smučarjev in smučark koroških klubov. Super veleslalom - ml. deklice: 8. Teja Peruš (Vuženica), 10. Saša Kumer (Črna); st. deklice: 1. Tina Erženčnik (Korotan), 4. Nina Pisnik (Fužinar); ml. dečki: 1. Matic Pajnik, 2. Bojan Trost, 3. Jan Tomšič, 5. Matic Jelen (vsi Črna), 6. Tadej Pečnik (Korotan), 7. Danijel Gašper (Črna), 10. Sašo Kotnik (Fužinar); st. dečki: 1. Boštjan Delalut, 2. Andrej Hafner (oba Črna), 3. Luka Zajc, 4. Anton Kričej (oba Vuženica).

Veleslalom - ml. deklice: 5. Teja Peruš (Vuženica), 8. Irena Kuperti (Sl. Gradec), 9. Nastja Uranc (Črna); st. deklice: 1. Erženčnik, 6. Pisnik, 9. Katja Vrvnik (Korotan); ml. dečki: 1. Pajnik, 2. Trost, 3. Tomšič, 8. T. Pečnik; st. dečki: 1. Zajc, 3. Kričej.

POPRAVEK

V prejšnji številki je v članku Kovaško stiskalnice bodo izdelali v STO tiskarski škrat na strani 4 spremenil valute. Vrednost dodatnih agregatov seveda znaša 3 mio DEM (in ne SIT). Za napako se opravičujemo.

Urednica

Na smučišču Poseka je bila 10. januarja tekma dečkov in deklic v slalomu za regijsko prvenstvo. Uvrstitve smučarjev in smučark Črne, Fužinarja in Korotana v različnih kategorijah so - ml. deklice: 4. Nastja Uranc, 6. Saša Kumer (obe Črna); ml. dečki: 1. Bojan Trost, 3. Matic Pajnik, 7. Jan Tomšič (vsi Črna), 8. Martin Pečnik (Fužinar); st. deklice: 3. Nina Pisnik (Fužinar), 6. Vanja Vrvnik (Korotan), 9. Maja Kogelnik, 10. Jerneja Mori (obe Fužinar); st. dečki: 1. Andrej Hafner, 6. Boštjan Delalut (oba Črna), 10. Vid Gjurin (Korotan).

Na Golteh je bila 31. januarja regijska tekma v slalomu za dečke in deklice. Ml. deklice: 7. Saša Kumer, 8. Tina Kolar (Fužinar); ml. dečki: 2. Sašo Kotnik, 7. Matevž Zavokovšek (oba Fužinar); st. deklice: 6. K. Vrvnik (Korotan), 8. Maja Kogelnik, 9. Jerneja Mori; st. dečki: 3. Andrej Hafner, 6. Urban Žaž, 7. Vid Gjurin.

Cicibani so imeli regijski tekmi 16. januarja na Poseki ter 30. januarja na Golteh. Na Poseki je bila Tjaša Potočnik 3. in Špela Sklepič 5. (obe Fužinar), na Golteh pa je bila Potočnikova druga in Sklepičeva tretja. Med cicibani sta bila na Poseki najbolje uvrščena Fužinarjeva upa, David Kiselak (4.) in Tine Urmaut (5.), na Golteh pa je zmagal Črnjan Anže Antolič, med Ravenčani je bil najboljši Albin Tahiri na 8. mestu.

KEGLJANJE Naslov letošnjega prvaka koroške regije je osvojil član prvoligaškega kluba Elektrarne Dravograd Silvo Belaj pred klubskim tovarišem Slavkom Hanžekovičem in Bojanom Golobom (Korotan). Med dvojicami sta zmagala Vojko Belaj in Slavko Hanžekovič (Elektrarna), in sicer pred dvojico Danilo Vovk - Ivan Korošec (Slovenj Gradec).

Pri ženskah je prvakinja Koroške postala kegljavka Korotana Majda Verbole pred Slovenjgradčanko Bernardo Žvikart, med dvojicami pa sta zmagali Prevaljčanki Sabljarjeva in Verboletova.

Ravenčan Vojko Belaj je postal letošnji državni prvak med mladinci. Na prvenstvu na Jesenicah in v Litiji, bilo je 23. in 24. januarja, je podrl 945 in 884 kegljev.

SMUČARSKI TEKI Čeprav so bili letošnji jubilejni 20. smučarski teki "Po poteh 14. divizije" 16. januarja v Kotljah po številu udeležencev najskromnejši doslej, velja vendarle pohvaliti prizadevne delavce

Športne zveze občine Ravne za vztrajnost pri njihovi organizaciji. Proge, ki jih je skupaj s sodelavci "trasiral" nekdanji olimpijec Štefan Robač, so bile odlično pripravljene in škoda je, da je nastopilo le 45 rekreativnih tekačev in tekačic. Na prireditve sta tudi letos prišla predsednik odbora 14. divizije Alojz Dolničar ter član odbora Zveze borcev Slovenije Miloš Rutar.

Tokrat so udeleženci tekli na 15, 10 in 5 km dolgih progah. Na najdaljši preizkušnji je 1. mesto osvojil predlanski zmagovalček teka na 21 km Miha Mrdavšič iz Črne, pri ženskah pa je zmagala Suzana Krebs iz Slovenj Gradca. V teku na 10 km sta bila najboljša Ravenčan Branko Slivnik in Roman Gracej iz Ruš, na 5 km pa sta zmagala Peter Harnold z Raven in Andreja Barl iz Pameč.

PLAVANJE Tradicionalnega zimskega mitinga v prenovljenem bazenu DTK na Ravnah se je 16. in 17. januarja udeležilo prek 200 plavalcev in plavalk iz Avstrije, Nemčije, Madžarske in Slovenije, ki so nastopili v mladinskih in kadetških kategorijah ter v konkurenci dečkov in deklic. Najboljša plavalca sta bila mladinec Ljubljancina Luka Velikonja in Pia Prosen.

Na mitingu so uspešno nastopili tudi mladi Fužinarjevi plavci in plavalke. Kar tri prva mesta od možnih štirih si je v kategoriji dečkov priplaval Simon Stmšek. Dvakrat je na zmagovalnih stopničkih stal Miha Tisovnik, po eno medaljo pa so osvojili Rok Oto med dečki ter Tanja Kumprej in Lidija Breznikar med mladinkami. Poleg omenjenih so si druga mesta priplavali še Aleš Logar, Tanja Gologranc, Anja in Aljaž Borko ter Tina Valc.

LOKOSTRELSTVO Na državnem prvenstvu dijakov in učencev srednjih in osnovnih šol, bilo je 23. januarja v Kamniku, so med 380 nastopajočimi izvrstne rezultate dosegli člani lokostrelske družine Koroške z Raven. Državni prvak v disciplini olimpijski slog je postal Ravenčan Branko Gradišnik (Srednja lesarska šola Sl. Gradec), ki je nastreljal kar 294 krogov od 300 možnih. Uspeh je s tretjim mestom dopolnil Matjaž Škafar, šesti pa je bil Denis Štebih (oba Srednja šola Velenje). Med osnovnošolkami je državni naslov v disciplini compound osvojila Maja Trojner z OŠ Koroški jeklarji.

Ivo Mlakar

Ravenski planinci o svojem delu

V soboto, 16. januarja 1999, so se člani Planinskega društva (PD) Ravne na Koroškem sestali, da bi pregledali svoje delo v preteklem letu in izvolili novo vodstvo.

Občni zbor je potekal v prijetnem vzdušju. Na začetku je zapel deklški pevski zborček OŠ Prežihovega Voranca pod vodstvom Tanje Krivec, čudovite odlomke iz planinske literature pa je brala Mojca Prašnički.

Po kulturnem sporedu se je začel uradni del zbora, ki je pokazal, da so ravenski planinci lani dobro in zavzeto delali ter dosegli zavidljive rezultate skoraj na vseh področjih. V tem kratkem prispevku se ne da vsega opisati, zato se bom omejil le na nekatere dejavnosti.

Brez dvoma je delo mladinskega odsega (MO) izjemno pomembno, saj odvrta mlade od "ceste" in drugih škodljivih vplivov. Zaradi tega mu v PD posvečamo posebno skrb.

Za uspešno delo PD je treba vzgojiti dobre strokovne kadre: planinske vodnike za varno vodenje na turah, mentorje v šolah, markaciste za vzdrževanje in obnovo poti ter planince, ki bodo skrbeli za vzgojo mladih, pa tudi manj mladih, na področju varstva narave. V društvu smo imeli posluh za strokovno usposabljanje, saj smo svoje člane pošiljali na različne tečaje, ki sta jih organizirala Meddruštveni odbor (MDO) PD Koroške ter Planinska zveza Slovenije (PZS). Skrb za strokovno usposobljene kadre se obrestuje predvsem v dobrem delu PD.

Lani smo nadaljevali obnovo koče na Naravskih ledinah, ki je postala zelo prijetna postojanka za utrujene planince, ko se vračajo z Uršlje gore. Za razvoj planinstva na tem območju je zelo pomembno, da je koča stalno odprta in še zlasti pozimi nudi varno zavetje.

Ravenski planinci so sprejeli tudi program dela v prihodnjem obdobju. Naloge, ki so jih posebej poudarili, so: sprotno vzdrževanje koče, vzgoja mladine v okviru planinske šole, skrb za strokovno usposabljanje in vzgojo vodnikov ter markacistov, udeležba na tečajih za varstvo narave in strokovno usposabljanje mentorjev. Posebno pozornost bomo v društvu namenili postavitvi oziroma obnovi smerokazov na planinskih poteh ter

Ravenski planinci se radi podajo na Slovensko planinsko pot. Lanskega julija so se na dvodnevem izletu povzpeli na Dobrčo, Begunjščico, Zelenico, Stol in Golico.

pobudi za namestitev turistično-planinskega panoja na avtobusni postaji. Pripravili bomo gorniške ture za člane in osnovnošolsko mladino ter otroke iz vrtec - s posebnim poudarkom na varni hoji.

Ker že nekaj let število članov rahlo upada, so udeleženci občnega zbora sprejeli pobudo o dejavnostih, ki bi negativni trend obrnile; tako bi PD spet povečalo članstvo in preseglo število tisoč.

Občnega zbora sta se udeležila tudi županja občine Ravne Ivana Klančnik in podpredsednik PZS Adi Vidmajer. Mirko Mlakar je podelil priznanja MDO PD Koroške.

Prejeli so jih: Angelca Haramija, Mojca Prašnički, Alojz Pristavnik in Franc Pudgar.

V upravni odbor so ravenski planinci izvolili: Jožeta Žunca (predsednik), Ivana Cigaleta, Mirka Čreslovnik, Angelco Haramija, Ferda Igerca, Veroniko Kotnik, Ivana Meha, Sonjo Mihev, Jožeta Pandela, Mojco Prašnički in Franca Pudgarja; v nadzorni odbor pa Vinka Krevha, Draga Cvitaniča in Bredo Orožen. Častno sodišče v novem mandatnem obdobju sestavljajo: Jože Borštner, Alojz Pristavnik in Franc Šisernik.

Jože Žunec

ASPIRIN - UČINKOVITO ZDRAVILO, KI PA NI ZA VSAKOGAR

Večina ljudi pozna aspirin kot vedno dosegljivo zdravilo proti vročini, glavobolu in drugim vrstam bolečine, vendar je danes bolj namenjen preprečevanju nekaterih boleznih kot odpravljanju vročine in bolečin.

Zdravilna učinkovina, ki jo vsebuje aspirin, se imenuje acetilsalicilna kislina, ki pa ni primerna za vse ljudi. Zdravniki jo odsvetujejo vsem, ki:

- imajo ali so kdaj imeli peptično razjedo na želodcu ali dvanajsterniku
- imajo motnje v strjevanju krvi
- imajo krvavitve v prebavila
- jemljejo zdravila proti strjevanju krvi
- so alergični na acetilsalicilno kislino.

Acetilsalicilna kislina se vse bolj spreminja v preventivno zdravilo. Ugotovljeno je namreč, da pomaga premagovati srčni infarkt in možgansko kap ter zmanjšuje nevarnost nekaterih vrst raka.

Raziskave kažejo, da lahko aspirin zmanjša nevarnost:

- prvega srčnega infarkta za 44 odst.
- ponovnega srčnega infarkta za 30 odst.
- smrti zaradi srčnega infarkta za 23 odst.
- možganske kapi za približno 25 odst.

Znanstveniki še preučujejo, ali lahko acetilsalicilna kislina pomaga zmanjševati povišan krvni pritisk v zadnjih mesecih nosečnosti. Veliko raziskav kaže, da je tako.

Acetilsalicilna kislina je že dolgo znana, raziskave pa še kar odkrivajo njene doslej neznane zmožnosti preprečevanja in zdravljenja bolezni.

Večina ljudi jo lahko jemlje varno, vendar pa ni za vsakogar.

Posvetujte se s svojim zdravnikom, da boste ugotovili, ali rek **ASPIRIN NA DAN PREŽENE ZDRAVNIKA STRAN** drži tudi za vas.

BVD - Ravne, d. o. o. - Ambulanta

Člani Društva kadrovskih delavcev koroške krajine, ki je po daljšem času neaktivnosti ponovno zaživel pred dobrima dvema letoma in je v svoje vrste pritegnilo okrog 50 strokovnjakov (med njimi so tudi kadrovski delavci različnih profilov iz železarskih družb), smo namreč prisluhnili vabilu iz turističnega rudnika in muzeja iz Mežice: *“Če želite spoznati delo rudarjev, skrivnostni svet podzemlja Pece ali če želite biti rudar vsaj dve uri, vas vabimo, da nas obiščete.”*

Kadrovski delavci v rudarski preobleki – vsakega obiskovalca v muzeju opremijo s površnikom, čelado in svetilko.

KADROVSKI DELAVCI NA “KNAPOVSKEM ŠIHTU”

Uredniki in novinarji ter seveda bralci vemo, da so naslovi člankov lahko tudi zavajajoči. Zgornji je že takšen, čeprav ni daleč od resnice.

Ker moramo kadrovski delavci poznati delo v različnih poklicih; ker smo ugotavljali, da je treba resne dejavnosti (predavanja, strokovni posveti ipd.) kdaj pa kdaj popestriti tudi z bolj neformalnim druženjem; ker smo se zavedali, da turistične zanimivosti v okolici poznamo slabše kot obiskovalci iz širše Slovenije in tujine, je bilo razlogov za zimski obisk rudnika svinca in cinka v Mežici več kot dovolj.

Odkar je rudnik v t. i. zapiranju (1994), se je na Glančniku že veliko spremenilo: pred vhomom v jamo stoji muzej (z zbirkami mineralov, fosilov in starih dokumentov ter naprav), v jami v revirju Moring (do tja pelje

Srečno! - s tem rudarskim pozdravom pričaka obiskovalce muzeja (in jih pospremi v globino) njegova maskota: lutka rudarja v svečani obleki.

pravi jamski vlak) pa si obiskovalci v spremstvu vodiča ogledajo tehnologijo rudarjenja od začetkov (prvi pisni vir o izkoriščanju rudnega bogastva na tem območju je iz leta 1665) do danes.

Kako je to potekalo, vam ne bom razkrila, saj je najbolje, da vsakdo sam doživi čudoviti in neznani podzemni svet Pece. Zagotavljam pa vam, da smo bili tudi kadrovski delavci nad obiskom navdušeni, čeprav nismo srečali nobenega **bergmandelca** (gorskega škrate), pa tudi **šaca** (zaklada) nismo našli. Dobro in varno pa smo se počutili v družbi vodičev (nekdanjih rudarjev), ki so nam odstirali tančice iz življenja in dela rudarjev.

P. S.: Muzej je odprt vsak dan, razen ob ponedeljkih. Nenajavljene skupine in posamezniki si lahko rudnik ogledajo ob 11. in 15. uri, najavljene skupine pa ob 9., 13. ali ob 17. uri. Več informacij dobite na tel. št. 35 310 ali 35 110.

A. Č.

V nadzorniški pisarni 300 m pod površjem – na mizi je velik kristal kalcita.

KADROVSKA GIBANJA V DECEMBRU 1998

Konec leta 1998 je bil v Slovenskih železarnah zaposlen 6.301 delavec. V ravnskem delu koncerna je delalo 3.041 zaposlenih, v zasebnih podjetjih (in v javnem zavodu), ki so nastala iz Železarne Ravne in za katera spremljamo kadrovska gibanja, pa 429 ljudi.

DRUŽBA ŠTEVILO ZAPOSLENIH

METAL	1.149
STO	862
NOŽI	191
ARMATURE MUTA	347
OPREMA	157
LOGISTIČNI CENTER	150
ENERGETIKA	108
STAN. PODJETJE	19
ZIP CENTER	58
VZMETI	89
TRANSKOR	62
VOGARD	78
SERPA	127
GASILSKI ZAVOD	16
EUREST	57

FLUKTUACIJA

Sklenitve delovnega razmerja

Decembra 1998. leta so železarske družbe sklenile 8 delovnih razmerij, od tega 7 na novo, en delavec pa je bil prerazporejen znotraj koncerna (iz STO v Opremo). V STO so sprejeli 5 novih delavcev (4 za določen čas in 1 za nedoločen čas), v Metalu so 1 iskalcu omogočili pripravništvo, v Nožih pa so za določen čas zaposlili 1 delavca.

Od zasebnih družb poročajo o novih sodelavcih iz Vzmeti (5 zaposlitev za določen čas) in Serpe (1 zaposlitev za določen čas).

Prekinitve delovnega razmerja

Seštevek vseh prekinjenih delovnih razmerij je 16, od tega so 4 upokojitve, 3 sporazumne prekinitve delovnega razmerja, 2 poteka delovnega razmerja za določen čas, 2 disciplinska ukrepa, 2 odhoda v Slovensko vojsko, 1 presežni delavec se je zaposlil pri drugem delodajalcu, 1 je umrl, 1 pa je bil prerazporejen znotraj koncerna. Po številu prekinjenih delovnih razmerij si sledijo: Metal (8), STO (4), Armature (1), Oprema (1), Energetika (1) in ZIP center (1).

Od zasebnih družb se je število zaposlenih zmanjšalo za 2 le v Vogardu, in sicer zaradi sporazumne prekinitve delovnega razmerja.

Po podatkih IC Smeri, d. o. o. in kadrovskih oddelkov podjetij povzela A. Č.

INTERVENCIJE PGE GASILSKEGA ZAVODA RAVNE V JANUARJU

Gasilska enota je intervenirala v naslednjih železarskih družbah in podjetjih na območju železarne:

■ 1. 1. 1999 ob 16.17 je pri iztoku št. 19 prišlo do izlitja olja po kanalizaciji v reko Mežo. Poklicni gasilci so olje zajeli in posesali.

■ 4. 1. 1999 ob 2.05 se je v Vzmeteh zaradi pregretja ogrevalne peči vnela maščoba. Gašenje s prahom so poklicni gasilci začeli po štirih minutah; pred tem so delavci gasili sami, vendar neučinkovito.

■ 22. 1. 1999 ob 12.48 se je v Vzmeteh zaradi visoke temperature in pregretosti materialov vnela odsesovalna naprava pri napustni peči. Požar so pogasili delavci in poklicni gasilci.

Gasilska enota je posredovala še:

■ 11. 1. 1999 pri prometni nesreči v Šmartnem,

■ 22. 1. 1999 ob iztekanju motornega olja iz vozila na Trgu svobode.

Gasilski zavod Ravne
Direktor Branko Čas, dipl. inž.

ZAHVALI

Ob izgubi dragega moža in očeta **Alojza Goloba**, upokojenca Železarne Ravne, se najtopleje zahvaljujemo vsem nekdanjim sodelavcem za darovano denarno pomoč in izkazano pozornost, godbenikom za odigrane melodije in vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala.

Žena Mira in hčerki Nataša ter Vlasta

Vsem, ki ste nama stali ob strani v težkih in žalostnih dneh, ko sva mnogo prezgodaj izgubila najinega dobrega **Srečka Hudrapa**, se iskreno zahvaljujemo. Prisrčna hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem za darovano cvetje in sveče, iskrena hvala Pihalnemu orkestru železarjev Ravne za poslovilni govor ter žalostinke in Koroškemu kvintetu za žalne pesmi. Lepa hvala gospodu Primožiču za poslovilni govor in gospodu župniku Plohlju za obredno svečanost.

V najinih srcih bo ostal Srečko najin za vedno!

Marija in sin Franci

Izdaja: Fužinar Ravne, d. o. o., Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem. **Uredništvo:** glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron-Kodrin, tehnična urednica Jelka Jamšek. **Objavljene fotografije** sta prispevala: Sonja Mihev in uredništvo. **Tel.:** 0602 21-131, urednica 6305, tajništvo 6753. **Tisk:** ZIP center, d. o. o., Koroška 14, Ravne na Koroškem. Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje RS (št. 23/128-92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 43

Nagradna križanka št. 42 - REŠITEV VODORAVNO: SOVA, MARIBOR, TVOR, AVTORKA, AIDA, KI, NAT, NRAV, ON, LAN, EA, ATONA, EVA, BLAŽ, PECA, KOBILIČAR, RK, KNA, NAOS, EROS, ARLANDA, DEKLE, DINARA, ATAIR, AKI, AR. **Prejeli smo 385 rešitev.**

Žreb je določil, da glavno nagrado (telefonski aparat) prejme MILICA MIKLAVC, ENERGETIKA Ravne, d. o. o., tolažilne nagrade (zadnjo številko Koroškega fužinarja) pa: ALEŠ ADAM, Libeliška gora 8, Libeliče, OTO ALBERT, SŽ - STO RAVNE, d. o. o. in IVAN ZABEV, ENERGETIKA Ravne, d. o. o.

Nagradna križanka št. 43: Rešitev križanke in svoje podatke pošljite (po interni pošti) do vključno 1. 3. 1999 na naslov: FUŽINAR RAVNE,

Trem izžrebanim reševalcem tokratne križanke se nekaj časa ne bo treba ukvarjati z vprašanjem, kam in s čim naj si zapišejo vse bolj ali manj pomembne podatke.

Podjetje SŽ - STO Ravne, d. o. o. jim bo poklonilo vse potrebne pripomočke.

d. o. o., Uredništvo Informativnega fužinarja, Koroška 14, Ravne na Koroškem. Zaradi znižane naklade glasila sprejemamo tudi rešitve fotokopirane križanke. Rešitev križanke in imena nagradencev bomo objavili v prihodnji številki.

	ZLITINA BAKRA IN KOSITRA	VELIKA TEKOČA VODA	NUDIST, PRISTAŠ GOLOTE	PRITR- DILNICA, JA	VELIKA PAPIGA	IKO	100	OBLIKA IMENA MARICA	ENAKI ČRKI	MORALA	POSODA ZA KOPANJE, BANJA	TENIŠKA IGRALKA KURNI- KOVA
DEL GLAVE			A			IGLASTO DREVO						
ČUVAJ, VZDRŽE- VALEC REDA			D			ŠKOTSKO KARIRASTO BLAGO POLJSKA RASTLINA						
DESNI PRITOK VOLGE			A	RIMSKI BOG LJUBEZNI LETNI GOZDNI POSEK					GOROVJE V TURČIJI LOJZE POTOKAR			
NAKANA, NAMEN			M			NJORKA ALUMINIJ					PORTUGAL- SKI DIKTATOR	GLAVNI ŠTEVNIK
IF	LITUJ	ODISEJEVA DOMOVINA TEKOCINA ZA ANILIN- SKE BARVE	I					PRIPOMOČEK ZA LOV LANTAN			S	
OZKA DESKA		A	T		JAPONSKI DROBIŽ	LOJZE LEBIČ LEPO OBNAŠANJE			INERTNI PLIN (Ne)	100m ² IZDELOVALCI VIOLIN IZ CREMONE	A	
VEZNIK		N	TOVARNA NA PREVALJAH LASTNIK KMETIJE			LETOPISI DIVJA RACA					L	
FEBRUAR 1777	10. IN 12. ČRKA KRAJ PRI OPATJI	I		ILOVICA IME ČRKE				IME PEVKE PRODNIK			A	KRILO RIMSKE LEGIE
TITA- NOVA RUDA		L						ZELENICA V PUŠČAVI IRIDIJ			Z	
MESTO V NEMČIJ, PRISTANIŠČE		I			STOT, CENT						A	
STAR SLOVAN		N		GERMANSKI OREL					IRSKA REPUBLI- KANSKA ARMADA		R	

Ime in priimek:

Podjetje oz. naslov: